

Kurt, E., Acat, M. B. (2016). Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenen Lise Öğrencilerinin Özerklik Algılarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1880-1902.

Geliş Tarihi: 30/07/2016

Kabul Tarihi: 17/11/2016

YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRENEN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ÖZERKLİK ALGILARININ İNCELENMESİ*

Erdoğan KURT**

M. Bahaddin ACAT ***

ÖZET

Yabancı dil eğitiminde, öğrenciler günlük yaşamda hedef dile yeterince maruz kalmadıkları için öğrencilerin üst düzey dil yeterliliğine ulaşmaları yalnızca kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları ile mümkün olabilir. Bu çalışmada yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel modelde desenlenen çalışmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Bursa ili Nilüfer ilçesinde ortaöğretim kurumlarına devam eden toplam 16196 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini, oranlı tabakalı ve seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen 378 öğrenciden oluşturmaktadır. Araştırmada veriler “Özerklik Algı Ölçeği” ve “Demografik Bilgi Formu (DBF)” ile toplanmıştır. Veriler SPSS yazılım programı kullanılarak analiz edilmiştir. Lise öğrencilerinin özerklik algı düzeylerinin incelenmesinde ölçeklerden elde edilen puanların aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinden, t-testi ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçları yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algılarının orta düzeyde olduğunu göstermiştir. Lise öğrencilerinin özerklik algıları sosyal etkinliklerde görev alma durumuna, sınıf düzeylerine, okul türüne, anne, baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Lise öğrencilerinin özerklik algıları, cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Öğretmenler, sınıflarda, aktif öğrenme teknikleriyle öğrenen özerkliğinin gelişimini teşvik etmelidirler.

Anahtar Kelimeler: İngilizce, öğrenen özerkliği, lise, özerklik algısı

INVESTIGATION OF LEARNER AUTONOMY IN HIGH SCHOOL STUDENTS LEARNING ENGLISH AS FOREIGN LANGUAGE

ABSTRACT

In foreign language education, students can only attain high level of proficiency if they hold the responsibility of their own learning because they are not exposed to the foreign language enough in daily life. In this study it is aimed to examine perception of learner autonomy in high school students learning English as foreign language. This research was designed with descriptive survey model and its population consists of 16196 students studying at state high schools at 2015-2016 academic year in Nilüfer, Bursa. The sample involving 378 students was constituted by using the technique of proportional categorized illustration. “Autonomy Perception Scale, which was developed by Bayat (2007) and demographic information form were used for collecting data. In order to analyze the data, a series of descriptive statistics, t test and one-way ANOVA tests have been employed. The results of this study demonstrated that the participants’ levels of autonomy perception were moderate. In comparisons in terms of gender variable, significant difference has not been observed according to the whole scale autonomy perception but boys tended to have higher scores than girls. On the other hand, high school students’ autonomy perception significantly differed based on the some variables such as taking part in social activities, grade, type of school, parents’ education level. Teachers should encourage the promotion of learner autonomy by applying active learning techniques in the classrooms.

Key Words: English, learner autonomy, high school, autonomy

*Bu çalışma, Prof. Dr. M. Bahaddin ACAT danışmanlığında hazırlanan ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsüne sunulan tezden üretilmiştir.

**İngilizce Öğretmeni, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü EPÖ
Doktora öğrencisi, Türkiye, erkurt1242@gmail.com

***Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Eskişehir, Türkiye, bacat@ogu.edu.tr

1.GİRİŞ

Yabancı dil öğrenme bağlamında, öğrenciler günlük yaşamda hedef dile yeterince maruz kalmamaktadırlar. Bunun yanında, yabancı dil eğitimi için ayrılan süre haftalık birkaç ders saati ile sınırlıdır. Bu tür bir öğrenme ortamı, öğrenciye yeterince girdi ve etkileşim olanağı sağlamaktan uzaktır. Öğrencilerin böyle bir öğrenme ortamında üst düzey dil yeterliliğine ulaşmaları yalnızca kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları ile mümkün olabilir (Kormos ve Csizer, 2014). Bu bağlamda, ortaöğretim yabancı dil eğitiminde öğrenen özerkliği kavramı önemlidir. Yabancı dil eğitiminin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için, öğrencilerin sınıf içerisinde sınırlı zamanları olduğundan, okul dışında öğrenmelerini etkili bir şekilde sürdürebilen ve kendine güvenen öğrenenler olmalarına ihtiyaç vardır.

Öğrenen özerkliğinin tanımı çok geniştir ve bireyin kendi öğrenmesinin sorumluluğunu almasını ile kendi kendine öğrenmesinden tüm kontrolü elinde bulundurması arasında değişmektedir (Benson, 2001; Benson ve Voller, 1997; Cotterall ve Crabbe, 1999; Dam, 1995; Dickinson, 1987; Holec, 1981; Little, 1991; Wenden, 1987). Confessore ve Park (2004) öğrenen özerkliğini; bireysel ya da işbirlikli çabalar gerektiren işlerin seçimine ve örgütlenmesine katılım için istek ve bir takım yetenekleri kapsayan uygun öğrenme durumlarında etkili bir biçimde yer alma yeteneği olarak tanımlamaktadır. Benson (2001) öğrenen özerkliğini bir öğrenme veya öğretme metodu olmadığını, öğrenenin dil öğrenmeye yönelik yaklaşımının özelliği olduğunu vurgulamaktadır. Özerk olarak öğrenebilen bireyler, kendilerinin yönettikleri öğrenme yönteminin yanında, sınıf öğrenmelerine de katılabilirler. Bu kavramın babası olarak bilinen Holec (1981, 3; Aktaran Sert, 2007), öğrenen özerkliğini temel olarak "öğrenenin kendi öğrenme sorumluluğunu alma becerisi" olarak tanımlar (Üstünoğlu, 2009: 149; Baylan, 2007: 2; Oktar Ergür, 2010: 354; İşisağ ve Demirel. 2010: 193).

Özerklik fikri, dil öğrenme alanına sosyal ve ideolojik değişimlerin sonunda girmiştir. Özerklik kavramı, Avrupa Modern Diller Konseyi Projesi ile dil öğretimi ve öğrenimi alanında yer bulmaya başlamıştır. Yapılan bu ilk çalışmalardan bu yana bu konudaki çalışmalar sürmeye devam etmektedir (Benson, 2001; Dickinson, 1987, 1983; Holec, 1981, 1988; Little, 1991; Wenden, 1991). Bu dönemlerde meydana gelen dil öğretiminde iletişimsel yaklaşımın yükselişi, öğrencinin öğrenme-öğretme sürecinin merkezi konumuna gelmesi ve özerklik gibi yenilikler dil öğrenmede de öğreneni öğrenme sürecinin temel aktörü haline getirmiştir (Barbot, 2000). Bu durum öğrenenlerin özerk yapılımasının eğitimin genel hedefleri arasında yer almasına yol almıştır. Öğretmenler ve uygulayıcılar, daha özerk bireyler yetiştirmek için uygun öğrenme ortamları hazırlama ve uygulama ile sorumludur. Demirel ve Mirici (2002: 81; Aktaran Gömleksiz ve Özpolat, 2012) öğrenenin özerk olmasını, eğitim-öğretim durumlarının tamamen öğrenenin kontrolünde olacağı anlamına gelmediği, öğretmenin tüm sınıf içi ve dışı etkinliklerde öğrenenin istek ve ihtiyaçlarına cevap verecek uygulamaları gerçekleştirilmesi gerektiği üzerinde durmuş; böylece, öğrenenin öğrenme-öğretme sürecine etkin katılımını sağlamak amaçlanmıştır.

Dil eğitiminde öğrenen özerkliğini Benson ve Voller (1997) beş farklı şekilde kategorize etmiştir:

- (1) öğrenenlerin tamamıyla kendi kendilerine çalıştıkları *durumlar*,
- (2) öz yönetimli öğrenmede öğrenilebilen ve uygulanılabilen *yetenekler* dizisi,

- (3) kurumsal eğitim tarafından bastırılmış doğuştan gelen *kapasite*,
- (4) *öğrenenlerin sorumluluklarını* kendi öğrenmeleri için uygulamaları,
- (5) öğrenenlerin kendi öğrenmelerini yönetme *hakkı*.

Özerklik kavramı, öğrencilerin belirli bir öğrenme veya öğretme şekli olarak değerlendirilmesine karşın Benson (2001) özerkliği öğrenme sürecine kapsamlı bir yaklaşım olarak ele alınmasını gerekliliğine yer vermektedir.

Ho ve Crookall (1995) öğrenenlerin özerk öğrenmelerini geliştirmek için bazı bilgi türlerinin, becerilerin ve tutumların gerekli olduğunu işaret etmiştir. Bunların ilki bireyin neyi, niçin öğrenmeye ihtiyacının olduğunu bilmesi anlamına gelen kendisini tanımasıdır (Dickinson, 1987; Holec, 1981, 1989). İkincisi, öğrenenlerin zaman yönetme becerilerine sahip olmasına ve öğrenmeyi engelleyen bazı duyuşsal faktörlerle ve stres ile baş edebilmelerine ihtiyaç vardır. Üçüncüsü, öğrenenlere “öğrenmenin hayat boyu süren bir süreç olduğuna ilişkin tutum geliştirmelerine ve öz-yönetimli öğrenme için gerekli becerileri edinmelerine” yardımcı olmak çok önemlidir (Knowles, 1975, s. 23). Öğrenenler kendi motivasyonlarını artırmayı öğrenmelidirler. Son olarak, öğrenenler öğrenme sürecinin ve dilin doğasının bilincinde olmalıdırlar (Crookall, 1983; Ellis ve Sinclair, 1989; Wenden, 1991).

Alanyazında yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliği ile ilgili çalışmalar incelendiğinde bu çalışmaların daha çok İngilizcenin öğretimi (Aydın, 2008; Altunay ve Bayat, 2009; Aydoğdu, 2009; Güven ve Sünbül, 2007; Oğuz, 2013; İşisağ ve Demirel, 2010; Doğan, 2015; Ünal, 2015; Yıldırım, 2014; Zonturlu, 2013; Tok, 2011), ilköğretim öğrencilerinde özerklik algısı (Egel, 2003; Gömleksiz ve Özpolat, 2012) öğrenen özerkliğinin kazandırılmasında öğretmen rolü (Ergür, 2010; Güvenç, 2011), lisansüstü eğitim gören öğrencilerin özerk öğrenme becerileri (Hark Söylemez, Dokumacı, Sütçü ve Sütçü, 2014) konularında yapıldığı, ancak İngilizce eğitiminde ortaöğretim düzeyinde öğrenen özerkliği konusunda çok az sayıda çalışma olduğu görülmüştür (Han, 2015; Boyno, 2011; Olur, 2013). Öğrenen özerkliğini bağlamında, lise düzeyindeki öğrenciler üzerinde yapılan sadece bir kaç araştırma bulunması araştırmacıyı bu çalışmayı yapmaya yöneltmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algılarının incelemesidir. Bu amaçla, şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısı nasıldır?
2. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısı;
 - a) sosyal etkinliklerde görev alma durumuna,
 - b) öğrenim gördükleri sınıf düzeyine,
 - c) cinsiyete,
 - d) okul türüne,
 - e) anne eğitim düzeyine,
 - f) baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında, araştırma modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel olarak desenlenmiştir. Betimsel araştırmalar mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaya çalışan, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimleyen araştırmalardır (Kaptan, 1995). Bu araştırmada, yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algılarının mevcut durumuyla incelenmesi amaçlandığından betimsel araştırma modeli kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evreni 2015-2016 eğitim öğretim yılında Bursa ili Nilüfer ilçesinde ortaöğretim kurumlarına (Fen, Anadolu, Mesleki ve Teknik, İmam Hatip liselerine) devam eden 16196 öğrenci oluşturmaktadır. Nilüfer ilçesinin tercih edilmesinin nedeni merkezde yer alan büyük ilçe olması ve ekonomik ve kültürel açıdan çok çeşitliliğe sahip olmasıdır. Çalışma evreninde yer alan toplam 16196 öğrencinin 9235'i (%57.20) Meslek Liselerine, 3986'sı (%24.50) Anadolu Liselerine, 2174'ü (%13.40) İmam Hatip liselerine ve 801'i (%4.90) ise Fen liselerine devam etmektedir. Örneklem alınırken oranlı tabakalı örnekleme metodu (Gay, 1996) kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme, evreni temsil eden alt gruplar belirlendikten sonra bu alt gruplardan evrende var oldukları oranda örneklem alma yöntemidir (Gay, 1996: 129). Örneklem oranlaması yapılmadan önce Yazıcıoğlu ve Erdoğan'ın (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s. 50) örneklem büyüklüğü tablosundan yararlanılmıştır. Bu tabloya göre 25000 kişilik evren için .05 hata payıyla en az 378 kişinin örnekleme alınması gerekmektedir. Ancak örnek büyüklüğünün fazla olması sonuçların güvenilirliğini artırır (Gay, 1987; akt. Arlı ve Nazik, 2001, s. 77). Araştırmada geçerli ve güvenilir veriler elde etme amacıyla 378 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Okullara göre öğrenci sayıları belirlendikten sonra okullar seçkisiz olarak belirlenmiş ve ilçede yer alan 22 okuldan 7'si araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu örneklem üzerinde, 378 öğrenciye ölçek uygulanmıştır. Örneklem grubunun dağılımına ilişkin bilgiler tablo 2.1'de sunulmuştur.

Tablo 2.1.*Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımlar*

		Seçenekler				Toplam
		Kız	Erkek			
Cinsiyet	N	200	178			378
	%	52.9	47.1			100
Sınıf	N	9	10	11	12	378
	%	36.5	20.4	24.6	18.5	100
Okul Türü	N	Fen	Anadolu	İmam-Hatip	Mes. ve Tek.	378
	%	20	93	51	214	100
Anne Eğitim Durumu	N	İlkokul	Lise	Üniversite	Y.Lisans	378
	%	217	107	51	3	100
Baba Eğitim Durumu	N	İlkokul	Lise	Üniversite	Y.Lisans	378
	%	139	135	90	14	100
	%	36.8	35.7	23.8	3.7	100

2.3. Veri toplama Araçları

Araştırmada veriler Özerklik Algı Ölçeği (ÖAÖ) ve Demografik Bilgi Formu (DBF) ile toplanmıştır.

2.3.1. Özerklik algı ölçeği

Özerklik Algı Ölçeği, “Yabancı dil olarak İngilizce öğrenenlerde özerklik algısı, okuduğunu anlama başarısı ve sınıf içi davranışlar arasındaki ilişkiler” adlı doktora tezinden alınarak kullanılmıştır. Özerklik Algı Ölçeği Bayat (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek beşli Likert tipi bir ölçektir. Özerklik Algı Ölçeği 38 madde içermektedir. Bayat (2007) ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları için Dokuz Eylül Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Hazırlık Bölümü’nde İngilizce eğitimini sürdüren 286 öğrenci üzerinde ön uygulama yapmış ve öğrencilerin ölçeğe verdikleri yanıtları üzerinde analizler yapmıştır. Özerklik Algı Ölçeğinin dört alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçeğin tamamı için Cronbach's Alpha katsayısı (38 Madde) .90, dil öğrenme sorumluluğunu üzerine alma alt ölçeği için (17 Madde) .90, okul dışı İngilizce etkinlikler yürütme alt ölçeği için (7 Madde) .80, bilişüstü strateji kullanma alt ölçeği için (9 Madde) .76, gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirme alt ölçeği için (5 Madde) .74'tür. Bayat (2007) Özerklik Algı Ölçeği'nin geçerlik çalışmasında yapı geçerliğini saptamak amacıyla faktör analizi yapmış ölçeğin dört faktörlü olduğu tespit etmiştir. Ölçek maddelerinin faktör yüklerinin .41 ile .84 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Elde edilen dört faktörün açıkladıkları toplam varyans % 45'tir. Özerklik Algı Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin bulgular, ölçeğin güvenle kullanılabilirliğini göstermektedir. Ölçeğin kullanılabilmesi için izin alınmıştır. Ölçek, yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerine uygulandığında ölçeğin tamamı için Cronbach's Alpha katsayısı .90 bulunmuştur.

2.3.2. Demografik bilgi formu

Araştırmada lise öğrencileri hakkında bilgi edinmek için Demografik Bilgi Formu (DBF) kullanılmıştır. DBF’ de öğrencilerin cinsiyetleri, sınıfları, ortaöğretim okul türleri (lise türleri), anne-baba eğitim düzeyleri ve sosyal etkinliklerde görev alma durumları sorulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanması tamamlandıktan sonra uygulanan ölçeklere ait cevap kâğıtlarının genel kontrolleri yapılarak eksik ya da birden fazla seçenek işaretlenmiş olan ve geçersiz bulunan cevap kâğıtları değerlendirme dışı bırakılmıştır. Daha sonra, araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmelerini yapmak amacıyla SPSS paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerden toplanan veriler üzerinde yapılan ilk incelemede, verilerin normal dağılıp dağılmadığına bakılmasıdır. Bu amaçla tek örneklem Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve sonuçları Tablo 2.2’de verilmiştir.

Tablo 2.2.

Verilerin Dağılımın Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Bir Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

Özerklik	<i>f</i>	\bar{X}	<i>SS</i>	Min	Mak	Kolmogorov-Smirnov Z	p
Algı Ölçeği	378	121.2	21.89	58	171	0.647	0.79

Tablo 2.2 incelenmesi sonucunda verilerin normal bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle parametrik istatistik tekniklerinin kullanılması uygun görülmüştür. Verilerin çözümlenmesinde betimsel ve kestirimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Betimsel olarak, yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algı düzeylerini belirlemek için ölçeklerden elde edilen puanların aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinden yararlanılmıştır. Kestirimsel olarak, yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının sosyal etkinliklerde görev alma durumuna, öğrenim gördükleri sınıf düzeyine, okul türüne ve anne- baba eğitim düzeyine göre fark gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü Varyans Analizi, ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için Scheffé testi, cinsiyete göre farklı gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t-testi analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümlenmelerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, verilerin analiziyle ulaşılan bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

3.1. Özerklik Algısına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısı nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ele alınan birinci problemin çözümü doğrultusunda yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin öğrenen özerkliğine ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Lise öğrencilerinin algıları beşli derecelendirmeye sahip Özerklik Algı Ölçeği yardımıyla belirlenmiş, ölçeğin dört alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, sonuçlar tablolar halinde aşağıda gösterilmiştir.

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının dil öğrenme sorumluluğunu üzerine alma boyutunda ne düzeyde olduğunu belirlemek için lise öğrencilerine sorulan sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalaması ve standart sapması Tablo 3.1’de görülmektedir.

Tablo 3.1.

Dil Öğrenme Sorumluluğunu Üzerine Alma Alt Ölçeğinin f , \bar{x} ve SS Değerleri

Dil Öğrenme Sorumluluğunu Üzerine Alma Alt Ölçeği	f	\bar{x}	SS
Ödevlerim dışında İngilizce çalışırım.	378	3.12	1.272
İngilizce dersleri öncesi hazırlık yaparım.	378	2.83	1.122
Sadece öğretmenin not vereceği ödevleri tamamlarım.	378	3.11	1.280
Ders sonrası için izlediğim düzenli bir çalışma programım vardır.	378	2.54	1.183
İngilizcemi geliştirmek için kendime öğrenme hedefleri koyarım.	378	3.03	1.197
Sadece sınav dönemlerinde İngilizce çalışırım.	378	3.11	1.349
Öğretmenin not vermeyeceğini bilsem de ödevlerimi yaparım.	378	3.37	1.345
Ödevlerim dışında dilbilgisi çalışırım.	378	2.76	1.169
Zorunlu olmadığı halde kendi kendime İngilizce alıştırmalar çözerim.	378	2.66	1.309
Farklı öğrenme yöntemleri için öğretmenlerime danışırım.	378	2.81	1.230
Yeni öğrendiğim İngilizce kelimeleri not ederim.	378	3.58	1.229
Öğrendiklerimi düzenli olarak tekrar ederim.	378	2.93	1.090
Sınavlardan sonra yapmadığım soruların yanıtlarını araştırırım.	378	3.33	1.303
“Nasıl çalışırsam İngilizceyi daha iyi öğrenirim?” sorusunu yanıtlamaya çalışırım.	378	3.62	1.175
Devam zorunluluğu kaldırılrsa bile İngilizce derslerine katılırdım.	378	3.40	1.461
Sınavlardan iyi not alsam bile yapamadığım soruların yanıtlarını araştırırım.	378	3.53	1.305
Öğrendiklerimi düzenli olarak değerlendiririm.	378	3.29	1.133
Alt Ölçek Ortalaması		3.12	

Tablo 3.1 incelendiğinde, özerklik algısının “dil öğrenme sorumluluğunu alma” boyutuna yönelik yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin cevaplarının ortalaması ($\bar{x}=3.12$) “orta” düzeydedir. Tabloda görüleceği üzere, lise öğrencilerinin dil öğrenme sorumluluğunu ifade eden puanların aritmetik ortalamaları 2.54 ile 3.62 arasında değişmektedir. “Ders sonrası için izlediğim düzenli bir çalışma programım vardır” maddesi en düşük ortalamaya ($\bar{x}=2.54$) sahip iken “Nasıl çalışırsam İngilizceyi daha iyi öğrenirim?” sorusunu yanıtlamaya çalışırım” maddesi en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=3.62$) sahiptir. Lise öğrencileri dil öğrenmenin sorumluluğunu orta düzeyde üzerlerine aldıkları görülmektedir.

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının okul dışı İngilizce etkinlikler yürütme boyutunda ne düzeyde olduğunu belirlemek için lise öğrencilerine sorulan sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalaması ve standart sapması Tablo 3.2’de görülmektedir.

Tablo 3.2.

Okul Dışı İngilizce Etkinlikler Yürütme Alt Ölçeğinin f , \bar{x} ve SS Değerleri

Okul Dışı İngilizce Etkinlikler Yürütme	f	\bar{x}	SS
İngilizce filmler izlerim.	378	3.98	1.262
İngilizce dinleme becerimi geliştirmek için CD/kaset dinlerim	378	2.92	1.436
İngilizce yayın yapan TV kanallarını izlerim.	378	3.46	1.425
İngilizce şarkı dinlerim.	378	4.45	.954
İngilizce yayın yapan radyo kanallarını dinlerim.	378	2.41	1.389
İnternet yoluyla İngilizce yazıştığım kimse(ler) var.	378	2.62	1.565
İngilizce şarkı sözlerini anlamaya gayret ederim.	378	4.18	1.056
Alt Ölçek Ortalaması		3.43	

Tablo 3.2 incelendiğinde, özerklik algısının “okul dışı İngilizce etkinlikler yürütme” boyutuna yönelik yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin cevaplarının ortalaması ($\bar{x}=3.43$) “yüksek” düzeydedir. Tabloda görüleceği üzere, lise öğrencilerinin okul dışı İngilizce etkinlikler yürütmesini ifade eden puanların aritmetik ortalamaları 2.41 ile 4.45 arasında değişmektedir. “İngilizce yayın yapan radyo kanallarını dinlerim” maddesi en düşük ortalamaya ($\bar{x}=2.41$) sahip iken “İngilizce şarkı dinlerim” maddesi en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=4.45$) sahiptir. Lise öğrencilerinin okul dışında İngilizce etkinlikler yürütmede yüksek düzeyde özerk oldukları görülmektedir.

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının bilişüstü strateji kullanma boyutunda ne düzeyde olduğunu belirlemek için lise öğrencilerine sorulan sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalaması ve standart sapması Tablo 3.3’te görülmektedir.

Tablo 3.3.

Bilişüstü Strateji Kullanma Alt Ölçeğinin f , \bar{x} ve SS Değerleri

Bilişüstü Strateji Kullanma	f	\bar{x}	SS
İngilizce konuşurken hatalarımı kendim fark ederim.	378	3.55	1.064
İngilizce sınavları sonrasında ortalama olarak hangi notu alacağımı bilirim.	378	3.75	1.092
İngilizcem gelişip gelişmediğini kendim gözlemleyebilirim.	378	3.79	1.127
İngilizce öğrenirken zorlansam bile pes etmem.	378	3.71	1.166
İngilizce yazarken hatalarımı kendim fark ederim.	378	3.59	1.121
İngilizce öğrenme konusunda kendime güvenirim.	378	3.70	1.153
Dildeki kültürel öğeleri anlamaya çalışırım.	378	3.75	1.242
Hatalarımı başkası söylemeden bilemem.	378	2.46	1.177
Öğretmenimin neyi ne amaçla anlattığını bilirim.	378	3.82	1.053
Alt Ölçek Ortalaması		3.56	

Tablo 3.3 incelendiğinde, özerklik algısının “bilişüstü strateji kullanma” boyutuna yönelik yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin cevaplarının ortalaması ($\bar{X}=3.56$) “yüksek” düzeydedir. Tabloda görüleceği üzere, lise öğrencilerinin bilişüstü strateji kullanmasını ifade eden puanların aritmetik ortalamaları 2.46 ile 3.82 arasında değişmektedir. “Hatalarımı başkası söylemeden bilemem” maddesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}=2.46$) sahip iken “Öğretmenimin neyi ne amaçla anlattığını bilirim” maddesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}=3.82$) sahiptir. Lise öğrencilerinin bilişüstü strateji kullanma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirme boyutunda ne düzeyde olduğunu belirlemek için lise öğrencilerine sorulan sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalaması ve standart sapması Tablo 3.4’te görülmektedir.

Tablo 3.4.

Gerçek Hayatla Öğrenilen Dili İlişkilendirme Alt Ölçeğinin f , \bar{X} ve SS Değerleri

Gerçek Hayatla Öğrenilen Dili İlişkilendirme	f	\bar{X}	SS
İngilizce günlük tutarım.	378	1.50	.907
Okulda İngilizce konuşma kulüplerine katılıyorum.	378	1.99	1.191
Sadece sınav dönemlerinde İngilizce çalışırım.	378	3.11	1.349
İngilizce gazete okurum.	378	2.26	1.335
Düzenli olarak takip ettiğim bir (kaç) İngilizce gazete veya dergi vardır.	378	2.34	1.326
Okul dışında İngilizce konuşma kulüplerine katılıyorum	378	1.90	1.078
Alt Ölçek Ortalaması		2.18	

Tablo 3.4 incelendiğinde, özerklik algısının “gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirme” boyutuna yönelik yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin cevaplarının ortalaması ($\bar{X}=2.18$) “düşük” düzeydedir. Tabloda görüleceği üzere, lise öğrencilerinin gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirmesini ifade eden puanların aritmetik ortalamaları 1.50 ile 3.11 arasında değişmektedir. “İngilizce günlük tutarım” maddesi en düşük ortalamaya ($\bar{X}=1.50$) sahip iken “Sadece sınav dönemlerinde İngilizce çalışırım” maddesi en yüksek ortalamaya ($\bar{X}=3.11$) sahiptir. Lise öğrencilerinin gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirme düzeyinin düşük olduğu görülmektedir.

3.2. Özerklik Algısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulgular

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumu incelenmemiş ve sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

3.2.1. Sosyal etkinliklerde görev alma durumu

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının sosyal etkinliklerde görev alma durumuna göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen ölçümlerin öğrencilerin sosyal etkinliklerde görev alma durumlarına göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; aritmetik

ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.5'te verilmiştir.

Tablo 3.5.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Sosyal Etkinliklerde Görev Alma Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek	Sosyal	f	\bar{x}	SS
	Etkinliklerde Görev Alma Durumu			
Özerklik Algı Ölçeği	Neredeyse hiç	34	105.2305	21.11202
	Nadiren	183	119.3364	21.09264
	Çoğunlukla	98	123.8524	19.89497
	Sık sık	40	130.5173	25.40454
	Her zaman	23	132.3154	15.39625
	Toplam	378	121.2113	21.89735

Tablo 3.5 incelendiğinde yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin sosyal etkinliklerde görev alma sıklığı arttıkça özerklik algı ölçeği puan ortalamalarının da arttığı görülmektedir. Sosyal etkinliklerde neredeyse hiç görev almayan en düşük puan ortalamasına sahipken sosyal etkinliklerde her zaman görev alan en yüksek puan ortalamasına sahiptir. Sosyal etkinliklerde görev alma durumuna göre yapılan hesaplamalarda görülen aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için varyans çözümlemesi ve ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için Scheffè testi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.6'da sunulmuştur.

Tablo 3.6.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Sosyal Etkinliklerde Görev Alma Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Farkın Kaynağı
Özerklik Algı Ölçeği	GA	16310.025	4	4077.506	9.248	.000	Nadiren- Neredeyse hiç
	Gİ	164459.131	373	440.909			Çoğunlukla- Neredeyse hiç
	Toplam	180769.157	377				Sık sık - Neredeyse hiç Her zaman - Neredeyse hiç

GA: Gruplar Arası, Gİ: Grup İçi

Tablo 3.6'ya göre yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısının sosyal etkinliklerde görev alma durumuna göre anlamlı bir fark vardır. Scheffè testi sonuçlarına sosyal etkinliklerde nadiren görev alan ile neredeyse hiç görev almayan arasında nadiren görev alan lehine, çoğunlukla görev alan ile neredeyse hiç almayan arasında çoğunlukla görev alan lehine anlamlı bir fark vardır. Sık sık görev alan ile neredeyse hiç görev almayan arasında sık sık görev alan lehine ve her zaman görev alan ile neredeyse hiç görev almayan arasında her zaman görev alan lehine anlamlı bir fark vardır. Özetle, lise öğrencilerinin özerklik algısı sosyal etkinliklerde görev alma sıklığı arttıkça artmaktadır.

3.2.2. Sınıf

Lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen ölçümlerin öğrencilerin sınıf düzeylerine göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Sınıf Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek	Sınıf	f	\bar{x}	SS
Özerklik Algı Ölçeği	9.Sınıf	138	121.7576	21.17139
	10.Sınıf	77	119.5612	22.51858
	11.Sınıf	93	114.8120	22.14638
	12.Sınıf	70	130.4516	19.28610
	Toplam	378	121.2113	21.89735

Tablo 3.7'ye göre yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algı ölçeği puan aritmetik ortalamalarının sınıf durumuna göre incelendiğinde 11'inci sınıfların en düşük, 12'inci sınıfların ise en büyük değere sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca 9'uncu ve 11'inci sınıfların genel ortalamasının altındadır. Sınıf seviyelerine göre yapılan hesaplamalarda görülen aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için varyans çözümlemesi ve ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için Scheffè testi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.8'de sunulmuştur.

Tablo 3.8.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Sınıf Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Farkın Kaynağı
Özerklik Algı Ölçeği	GA	10036.065	3	3345.355	7.328	.000	12-10
	Gİ	170733.092	374	456.506			12-11
	Toplam	180769.157	377				

GA: Gruplar Arası, Gİ: Grup İçi

Tablo 3.8'e göre yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre özerklik algı ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Scheffè testi sonuçlarına göre 12'inci sınıflar ile 10'uncu sınıflar arasında 12'inci sınıflar lehine, 12'inci sınıflar ile 11'inci sınıflar arasında 12'inci sınıflar lehine anlamlı bir fark vardır.

3.2.3. Cinsiyet

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği'den aldıkları toplam puanlarının kız ve erkek öğrenenler arasında anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonuçları Tablo 3.9'da yer almaktadır.

Tablo 3.9.*Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları*

Ölçek	Cinsiyet		\bar{x}	SS	t	p
Özerklik Algı Ölçeği	Kız	200	119.2	21.9	1.828	.679
	Erkek	178	123.3	21.74		

SD=378

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği toplam puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur. Ancak erkek öğrencilerini puanları çok az oranda kız öğrencilerinin puanından daha yüksektir.

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği'nin alt ölçeklerinden her birinden aldıkları puanlarının kız ve erkek öğrenenler arasında anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonuçları Tablo 3.10'da yer almaktadır.

Tablo 3.10.*Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları*

Alt Ölçekler	Cinsiyet	f	\bar{x}	SS	t	p
1. Dil öğrenme sorumluluğunu üzerine alma	Kız	200	53.56	11.41	.217	.828
	Erkek	178	53.80	10.46		
2. Okul dışı İngilizce etkinlikler yürütme	Kız	200	23.38	5.93	2.202	.028
	Erkek	178	24.74	6.07		
3. Bilişüstü strateji kullanma	Kız	200	32.95	6.02	1.953	.052
	Erkek	178	34.14	5.78		
4. Gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirme	Kız	200	9.37	3.86	3.105	.002
	Erkek	178	10.68	4.36		

SD=378

Tablo 3.10'a göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği'nin alt ölçeklerinden okul dışı İngilizce etkinlikler yürütme ve gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirme puanları cinsiyete göre anlamlı fark göstermekte ancak dil öğrenme sorumluluğunu üzerine alma ve bilişüstü strateji kullanma puanları anlamlı bir fark göstermemektedir.

3.2.4. Okul türü

Lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği puanları okul türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen ölçümlerin öğrencilerin okul türüne göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.11'de verilmiştir.

Tablo 3.11.*Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Okul Türüne Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Ölçek	Okul Türü	<i>f</i>	\bar{x}	<i>SS</i>
Özerklik Algı Ölçeği	Fen	20	133.1053	12.76921
	Anadolu	93	128.9648	19.44713
	Mes. ve Tek.	51	119.0221	22.13090
	İmam Hatip	214	111.5947	22.08745
	Toplam	378	121.2113	21.89735

Tablo 3.11'e göre, Fen liselerinde okuyan öğrencileri özerklik algı puan ortalamaları en yüksek, İmam Hatip liselerinde okuyan öğrencileri ise en düşük değere sahiptir. Mesleki ve Teknik liseler ile İmam Hatip liseleri genel ortalamasının altında yer almaktadır. Okul türlerine göre yapılan hesaplamalarda görülen aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için varyans çözümlemesi ve ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için Scheffé testi yapılmış ve sonuçları Tablo 5.12'de sunulmuştur.

Tablo 3.12.*Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Okul Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları*

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Farkın Kaynağı
Özerklik	GA	14162.405	3	4720.802	10.597	.000	Fen-İmam Hatip
Algı	Gİ	166606.752	374	445.473			Fen-Mes. Tek.
Ölçeği	Toplam	180769.157	377				Anadolu-Mes. Tek. Anadolu- İmam Hatip

GA: Gruplar Arası, Gİ: Grup İçi

Tablo 3.12'ye göre yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin okul türüne göre özerklik algı ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Scheffé testi sonuçlarına göre Fen liseleri ile İmam Hatip liseleri arasında Fen liseleri lehine, Fen liseleri ile Mesleki ve Teknik liseleri arasında Fen liseleri lehine, Anadolu liseleri ile Mesleki ve Teknik liseler arasında Anadolu liseleri lehine, Anadolu liseleri ile İmam Hatip liseleri arasında Anadolu liseleri lehine anlamlı bir fark vardır.

3.2.5. Baba eğitim durumu

Lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği puanları baba eğitim durumuna göre anlamlı bir fark gösterip belirlemek için elde edilen ölçümlerin baba eğitim durumuna göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.13'te verilmiştir.

Tablo 3.13.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek	Okul Türü	f	\bar{x}	SS
Özerklik Algı Ölçeği	İlkokul	139	116.6798	22.38722
	Lise	135	120.1627	22.59382
	Üniversite	90	127.0480	17.59735
	Yüksek-lisans	14	138.7934	20.08427
	Toplam	378	121.2113	21.89735

Tablo 3.13'e göre yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin babanın eğitim düzeyi arttıkça özerklik algı ölçeği aritmetik ortalamaları da arttığı görülmektedir. En düşük ortalamaya babası ilkökul mezunu olanlar sahipken en yüksek ortalamaya babası yüksek lisan eğitimini tamamlamış öğrenciler sahiptir. Babanın eğitim durumuna göre yapılan hesaplamalarda görülen aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için varyans çözümlemesi ve ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için Scheffè testi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.14'te sunulmuştur.

Tablo 3.14.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Farkın Kaynağı
Özerklik	GA	10396.577	3	3465.526	7.607	.000	Üniversite-İlkokul
Algı	Gİ	170372.579	374	455.542			Y.Lisans - İlkokul
Ölçeği	Toplam	180769.157	377				Y.Lisans- Lise

GA: Gruplar Arası, Gİ: Grup İçi

Tablo 3.14'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin özerklik algı ölçeği puanları ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Scheffè testi sonuçlarına göre, babası üniversite mezunu olanlar ile ilkökul mezunları arasında üniversite mezunu olanlar lehine, yüksek lisans eğitimini tamamlamış olanlar ile ilkökul mezunu olanlar arasında üniversite mezunu olanlar lehine ve yüksek lisans eğitimini tamamlamış olanlar ile lise mezunu olanlar arasında yüksek lisans eğitimini tamamlamış olanlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

3.2.6. Anne eğitim durumu

Lise öğrencilerinin Özerklik Algı Ölçeği puanları anne eğitim durumuna göre anlamlı bir fark gösterip belirlemek için elde edilen ölçümlerin anne eğitim durumuna göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.15'te verilmiştir.

Tablo 3.15.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek	Okul Türü	f	\bar{x}	SS
Özerklik Algı Ölçeği	İlkokul	217	118.1407	22.72672
	Lise	107	125.5494	20.84396
	Üniversite	51	124.0677	18.69988
	Yüksek-lisans	3	140.0357	7.97781
	Toplam	378	121.2113	21.89735

Tablo 3.15'e göre yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin annenin eğitim düzeyi arttıkça özerklik algı ölçeği aritmetik ortalamaları da genel olarak arttırdığı görülmektedir. En düşük ortalamaya annesi ilkököl mezunu olanlar sahipken en yüksek ortalamaya annesi yüksek lisan eğitimini tamamlamış öğrenciler sahiptir. Annenin eğitim durumuna göre yapılan hesaplamalarda görülen aritmetik ortalamalar arası farkın önemli olup olmadığını belirlemek için varyans çözümlemesi ve ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için Scheffè testi yapılmış ve sonuçları Tablo 3.16'da sunulmuştur.

Tablo 3.16.

Özerklik Algı Ölçeği Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Özerklik	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Farkın Kaynağı
Algı	GA	5538.826	3	1846.275	3.941	.009	Lise- İlkokul
Ölçeği	Gİ	175230.331	374	468.530			
	Toplam	180769.157	377				

GA: Gruplar Arası, Gİ: Grup İçi

Tablo 3.16'ya göre araştırmaya katılan öğrencilerin özerklik algı ölçeği puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Scheffè testi sonuçlarına göre, annesi lise mezunu olanlar ile ilkököl mezunları arasında lise mezunu olanlar lehine anlamlı bir fark vardır.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Lise öğrencileri yabancı dil öğrenme sürecinde bilişüstü stratejileri kullanma konusunda özerk olmalarına rağmen öğrendikleri yabancı dili gerçek hayatla ilişkilendirme konusunda özerk davranmadıkları görülmektedir. Öğrenilen dilin sorumluluğunu üzerine alma ve okul dışında İngilizce etkinlikler yürütmede özerk oldukları söylenebilir. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrenciler okul dışında İngilizce etkinlikler yürütmede yeterince özerk davranmadıkları görülmektedir. Bu durum öğrencilerin ders dışı zamanlarda neyi, nasıl çalışacaklarına dair yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklanıyor olabilir. Freeman (1999'den akt.,Hyland, 2004)'ın belirttiği gibi ders dışı zamanlarda İngilizce öğrenmek yalnızca öğrencilerin bu tür etkinliklerde zamanını etkili kullanmasını bilmesi ile gerçekleşebilir. Ayrıca öğrencilerin İngilizce öğrenimini desteklemek amacıyla ders dışı etkinliklere çok zaman ayırmadıkları belirlenmiştir (Chan, 2003; Koçak, 2003;

Yıldırım, 2005; Baylan, 2007). Ayrıca Tursun'un (2010) yaptığı çalışmada 9'uncu ve 11'inci sınıf öğrencilerinin ders dışında İngilizce ile ilgili etkinlikleri beklenen düzeyde yapmadıkları belirlenmiştir. Han (2015) Tekirdağ'da 335 lise öğrencisi ile yaptığı çalışmada katılımcıların özerk öğrenme seviyelerinin düşük olduğunu ortaya çıkartmıştır, ayrıca öğrencilerin ortalamaları dil öğrenme açısından istenilen özerklik seviyesinde olmadıklarını göstermiştir. Bu alt probleme ilişkin genel bir sonuç olarak öğrenenler, öğrenmenin belirli alanlarında özerk davranışlara sahip iken bazılarında daha alt düzeyde özerkliğe sahip veya özerklik konusundan daha az haberdar oldukları görülmektedir. Bu sonuç Yıldırım'ın (2012) çalışmasında "öğrenen özerkliği ya hep ya hiç türü bir kavram olmadığına" dair iddiası ile uyumludur (s. 27). Başka bir deyişle tamamen özerk veya tamamen özerk olmayan öğrenenlerden bahsetmek pek mümkün görünmemektedir.

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin özerklik algısında sosyal etkinliklerde görev alma durumuna göre anlamlı bir fark vardır. Lise öğrencilerinin sosyal etkinliklerde görev alma sıklığı arttıkça özerklik algı ölçeği puan ortalamalarının da arttığı görülmektedir. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin sosyal etkinliklerde görev alma durumuna göre özerklik algılarının incelenmesi bağlamında hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma bu anlamda ilk olma özelliğini taşımaktadır.

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin özerklik algı ölçeği puanlarında sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark vardır. 12'inci sınıflar ile 10'uncu sınıflar arasında 12'inci sınıflar lehine, 12'inci sınıflar ile 11'inci sınıflar arasında 12'inci sınıflar lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Tursun (2010) 9'uncu sınıf öğrencileri ile 11'inci sınıf öğrencilerinin öğrenen özerkliği ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Ayrıca Chu (2004) öğrenen özerkliğine ilişkin kolej birinci sınıf öğrencileri ile ikinci sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı fark bulgulamıştır. Başka bir deyişle, birinci sınıf öğrencileri kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alma konusunda ikinci sınıf öğrencilerden daha istekli oldukları söylenebilir.

Lise öğrencilerinin özerklik algı ölçeğinden aldıkları toplam puanlarının kız ve erkek öğrenenler arasında anlamlı bir fark yoktur. Ancak erkek öğrencilerinin puanları çok az oranda kız öğrencilerinin puanından daha yüksektir. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin özerklik algı ölçeğinin alt ölçeklerinden okul dışı İngilizce etkinlikler yürütme ve gerçek hayatla öğrenilen dili ilişkilendirme puanları cinsiyete göre anlamlı fark göstermekte ancak dil öğrenme sorumluluğunu üzerine alma ve bilişüstü strateji kullanma puanları anlamlı bir fark göstermemektedir. Gömleksiz ve Özpolat (2012) araştırmalarında özyönetim için hazırlık, bağımsız çalışma, içerik seçimi ve değerlendirme / motivasyon alt boyutlarında kız öğrencilerin lehine anlamlı fark tespit etmişlerdir. Ayrıca Tursun (2010) ders içi aktivite seçimi, ders dışı öğrenme amaçları belirleme ve kendi öğrenmelerini değerlendirme becerilerinde 9'uncu sınıf kız ve erkek öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bu çalışmaya benzer bir şekilde, Baylan (2007) çalışmasında öğrencilerin öğrenen özerkliğini algılamaları ve öğrenen özerkliğinden beklentilerini sosyo-demografik özellikler bağlamında cinsiyet faktörüne göre incelemiş ve elde edilen sonuçlar kadınların lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Boyno (2011) yabancı dil olarak İngilizce öğrenen 116 lise öğrencisiyle yaptığı çalışmada özerklik algısının cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark gösterdiğini bulmuştur. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerin özerklik algılarının cinsiyet değişkenine göre incelendiği bu çalışmanın bulguları Olur (2013) ile

paralellik içerisindedir. Olur (2013) öğrencilerin özerklik algılarının cinsiyet değişkenine göre ele alındığında, cinsiyetin etkili bir faktör olmadığını ortaya koymuştur.

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin okul türüne göre özerklik algı ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Fen liselerinde okuyan öğrencileri özerklik algı puan ortalamaları en yüksek, İmam Hatip liselerinde okuyan öğrencileri ise en düşük değere sahiptir. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin okul türüne göre özerklik algılarının incelendiğinde en yüksek değere Fen liselerine devam eden öğrencilerin olduğu görülmektedir. Bu durum Fen liselerinde öğrenim gören öğrencilerin diğer liselerde öğrenim gören öğrencilere göre akademik olarak daha iyi seviyede olmaları, öz yeterlik inançlarının ve motivasyon seviyelerinin yüksek olması ile açıklanabilir. Nitekim ulusal alan yazında öğrencilerin yabancı dil derslerindeki akademik başarıları ile öğrenci özerkliği (Tılfarlıoğlu ve Çifçi, 2011; Yurtseven, Alıcı ve Karataş, 2014) ve öz-yeterlikleri (Cinkara, 2009; Tılfarlıoğlu ve Çifçi, 2011) arasında bir ilişki olduğu birçok çalışmada belirlenmiştir. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin okul türüne göre özerklik algılarının incelenmesi bağlamında ulusal alanyazında hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma bu anlamda ilk olma özelliğini taşımaktadır. Ancak, Alkan (2015) bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören iki, üç ve dördüncü sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmada özerk öğrenme düzeylerinin mezun oldukları lise türü değişkenine göre anlamlı bir fark gösterdiği belirlemiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin özerklik algı ölçeği puanları ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı fark gösterdiği bulunmuştur. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin babanın eğitim düzeyi arttıkça özerklik algı ölçeği aritmetik ortalamaları da arttığı görülmektedir. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin babanın eğitim düzeyi arttıkça özerklik algı ölçeği aritmetik ortalamalarının da artması, babanın eğitim düzeyinin öğrenen özerkliği gelişiminde önemli bir rolü olduğu göstermektedir. Dolayısıyla baba eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin özerk davranışlar sergileme düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Bununla birlikte Boyno (2011) lise öğrencilerinin özerklik algılarını incelediği doktora tez çalışmasında özerklik algısının baba eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığını tespit etmiştir. Bu yönüyle bu araştırma yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin özerklik algılarının baba eğitim türüne göre incelenmesi ve anlamlı bir farkın bulunması bağlamında ilk olma özelliğini taşımaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin özerklik algı ölçeği puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. Annesi lise mezunu olanlar ile ilkökul mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine anlamlı bir fark vardır. Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen lise öğrencilerinin annenin eğitim düzeyi arttıkça özerklik algı ölçeği aritmetik ortalamalarının da artması, annenin eğitim düzeyinin öğrenen özerkliği gelişiminde önemli bir rolü olduğu göstermektedir. Dolayısıyla anne eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin özerk davranışlar sergileme düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Bununla birlikte Boyno (2011) lise öğrencilerinin özerklik algılarını incelediği doktora tez çalışmasında özerklik algısının anne eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığını tespit etmiştir. Bu yönüyle bu araştırma yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerinin özerklik algılarının anne eğitim türüne göre incelenmesi ve anlamlı bir farkın bulunması bağlamında ilk olma özelliğini taşımaktadır.

Bu çalışmada veriler İngilizce öğrenen öğrencilerden toplanmıştır. Öğrenen özerkliğini geliştirmek için program geliştirmede yer alan dil öğretmenlerinden veriler toplamak suretiyle yeni bir çalışma yürütülebilir. Bu çalışmada veriler yalnızca anket vasıtasıyla nicel olarak toplanmıştır. Görüşme, gözlem, portfolyo ve öğrenci günlükleri gibi nitel veri toplama araçları kullanılarak nitel veya karma desende bir araştırma yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, M. F. (2015). *Öğretmen adaylarının özerk öğrenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Altunay, U., & Bayat, Ö. (2009). The relationship between autonomy perception and classroom behaviors of English language learners. *Dil Dergisi*, 144, 7-15.
- Arlı, M., & Nazik, H. (2001). *Bilimsel araştırmaya giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Aydın, B. (2008). Autonomous learners in an autonomy class. *IATEFL TTED SIG Newsletter*, 1, 9-11.
- Aydoğdu, C. (2009). Yabancı dil öğretiminde otonom öğrenme: Neden ve nasıl? *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (8), 68-74.
- Balçıkınlı, C. (2008). Fostering learner autonomy in EFL classrooms. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1), 277-284.
- Barbot, M. J. (2000). *Lesauto-apprentissages*. Paris: CLE International/HER.
- Bayat, Ö. (2007). *Yabancı dil olarak İngilizce öğrenenlerde özerklik algısı, okuduğunu anlama başarısı ve sınıf içi davranışlar arasındaki ilişkiler*. (Yayınlanmış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Baylan, S. (2007). *University students and their teachers' perceptions in expectations of learners autonomy in EFL prep. classes*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Benson, P. (2001). Teaching and researching autonomy in language learning. *English Language Teaching*, 6 (3). Harlow: Longman. Retrieved from <http://www.ccsenet.org/elt>
- Benson, P., & Voller, P. (1997). Introduction: Autonomy and independence in language learning. In P. Benson & P. Voller (Eds.), *Autonomy and independence in language learning* (pp. 1-12). New York: Addison Wesley Longman.
- Boyno, M. (2011). *Türkiye'de yabancı dil olarak İngilizce öğretimi bağlamında öğrenci bağımsızlığını etkileyen etkenlerin incelenmesi*. (Yayınlanmış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cinkara, E. (2009). *Self-efficacy in EFL: Its sources and relationship with success (A case study at Gaziantep University)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep University Graduate School of Social Sciences, Gaziantep
- Confessore, G., & Park, E. (2004). Factor validation of the learner autonomy profile version 3.0 and extraction of the short form. *International Journal of Self-Directed Learning*, 1 (1), 41-42.
- Cotterall, S., & Crabbe, D. (Eds.). (1999). *Learner autonomy in language learning: Defining the field and effecting change*. Frankfurt am Main, German: Peter Lang.

- Crookall, D. (1983). Learner training: A neglected strategy. *Modern English Teacher* 77 (1), 41-42.
- Dam, L. (1995). *Learner autonomy 3: From theory to classroom practice*. Dublin: Authentic Language Learning Resources Ltd.
- Demirel, Ö., & Mirici, İ, H. (2002). Yabancı dil eğitiminde öğrenen özerkliği. *Milli Eğitim Dergisi*, (155-156), 76-88.
- Dickinson, L. (1987). *Self-instruction in language learning*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Doğan, G. (2015). *Bazı Türk üniversitelerindeki İngilizce okutmanlarının öğrenen özerkliğine yönelik algı ve uygulamaları*. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Egel, İ. P. (2003). *The impact of the European language portfolio on the learner autonomy of Turkish primary school students*. (Yayınlanmış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ellis, G., & Sinclair, B. (1989). *Learning to learn English: A course in learner training*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Ergür, D. O. (2010-Kasım). *Öğrenen özerkliğinin kazandırılmasında öğretmenin rolü*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications. Antalya, Türkiye.
- Gay, L. R. (1996). *Educational research: competencies for analysis and application*. (5th ed). By Prentice-Hall, Inc., USA.
- Gömleksiz, M. N., & Özpolat, E. (2012). İlköğretimde yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliği. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 4 (3).
- Güven, Z. Z., & Sünbül, A. M. (2007). The relation between the learners autonomy levels and their learning styles. *International Conference on Quality in Education in the Balkan Countries*, Selanik, Greece.
- Güvenç, H. (2011). Sınıf öğretmenlerinin özerklik destekleri ve mesleki öz-yeterlik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(1), 99-116. [Çevrim-İçi: http://www.academia.edu/779517/Sinif_Ogretmenlerinin_Ozerklik_Destekleri_ve_Mesleki_Ozyeterlik_Algilar_i], Erişim tarihi: 11 Haziran 2014.
- Han, K. (2015). *Perceptions of high school students towards learner autonomy: A case of Tekirdağ*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale
- Ho, J., & Crookall, D. (1995). Breaking with Chinese cultural traditions: Learner autonomy in English language teaching. *System* 23 (2), 235-244.
- Holec, H. (1981). *Autonomy and foreign language learning*, (1981): Oxford: Pergamon
- Hyland, F. (2004). Learning autonomously: Contextualising out-of-class English language learning. *Language Awareness*, 13 (2), 180-202.
- İşisağ, K. U., & Demirel, Ö. (2010). Diller için Avrupa ortak başvuru metninin konuşma becerisinin gelişiminde kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 35 (156).
- Kaptan, S. (1995). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. (Onuncu Baskı). Ankara: Rehber Yayın Evi.
- Knowles, M. (1975). *Self-directed learning*. Chicago: Follet Press
- Kormos, J., & Csizer, K. (2014). The interaction of motivation, self-regulatory strategies, and autonomous learning behavior in different learner groups. *Tesol Quarterly*, 48 (2), 275-299.

- Little, D. (1991). *Learner autonomy 1: Definitions, issues and problems*. Dublin: Authentik Language Learning Resources Ltd.
- Oğuz, A. (2013). Öğrenen özerkliğini destekleme ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (4), 2177-2194. 01 Kasım 2015 tarihinde <https://www.jhumansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/viewFile/2569/1120> sitesinden alınmıştır.
- Oktar E. D. (2010). Öğrenen özerkliğinin kazandırılmasında öğretmenin rolü. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*. (11-13 November). Antalya-Turkey.
- Olur, H. (2015). *Awareness of high school learners of learner autonomy*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum
- Sert, N. (2007). A Preliminary study on learning autonomy, *Elementary Education Online*, 6 (1), 180-196.
- Sert, N. (2006). EFL student teachers' learning autonomy. *Asian EFL Journal*, 8 (2), 180-201.
- Söylemez, H. N., & Sütçü N. D. (2014). Lisansüstü eğitim gören öğrencilerin özerk öğrenme becerilerine ilişkin algıları. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 91-110.
- Tilfarlioglu, Y. F., & Ciftci, F. S. (2011). Supporting self-efficacy and learner autonomy in relation to academic success in EFL classrooms (a case study). *Theory and Practice in Language Studies*, 1 (10), 1284-1294.
- Tursun, S. E. (2010). *Ortaöğretim İngilizce dersinde öğrencilerin ve öğretmenlerin öğrenen özerkliği ile ilgili görüşleri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Trakya.
- Tok, H. (2011). Fostering autonomy in language learning, Gaziantep (autonomous language learning: Turkish tertiary students' behaviours), 137-146 pp., Gaziantep, Zirve Üniversitesi, [http:// ilac2010.zirve.edu.tr](http://ilac2010.zirve.edu.tr).
- Ünal, S. (2015). *Öğrenci ve öğretmenlerin öğrenen özerkliği görüşlerinin uyuşma(ma)sı ve bu durumun öğrencilerin başarıları ile ilişkisi*. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Üstünlüoğlu, E. (2009). Autonomy in language learning: do students take responsibility for their learning? *Journal of Theory and Practice in Education*, 5 (2), 148-169.
- Victoria, C. (2003). Autonomous language learning: The teachers' perspectives. *Teaching in Higher Education*, 8 (1), 33-54, DOI: 10.1080/1356251032000052311
- Wenden, A. (1987). Metacognition: An expanded view on the cognitive ability of L2 learners. *Language Learning*, 37 (4), 573-597.
- Xu, J., & Zhan, X. (2004). Review of research on learner autonomy at home and abroad. *Foreign Language World*, 4, 2-9.
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık
- Yıldırım, F. D. (2014). *İngilizce okutmanlarının öğrenen özerkliğine karşı inanç ve uygulamalarının belirlenmesi*. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Ufuk Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, Ö. (2008). Turkish EFL learners' readiness for learner autonomy. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4 (1), 65-80.
- Zonturlu, S. (2013). *Bilgisayar destekli dil öğrenimi ve öğrenci özerkliği gelişimi*. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

In the literature of foreign language learning, the concept of learner autonomy was originally developed in Europe during 1970's through the work of the Modern Language Project of the Council of Europe. Because of the trend to shift the focus from teacher to learner in foreign language education, learner autonomy has attracted attention of educators and practitioners wide-reaching. Learner autonomy has been defined as “the ability to hold the responsibility of one's learning”. It has been explained that holding responsibility actually means taking charge of determining learning objectives, defining content and progress, selecting methods and techniques to be used, monitoring the procedure of acquisition, and finally, evaluating what has been acquired. Review of literature on the topic of learner autonomy has shown that the different studies available are more concerned with English language teaching, perception of autonomy of students in primary schools, with teachers' role in facilitating the learner autonomy and autonomy perception of students in postgraduate education; but that few studies are available in respect to learner autonomy in the teaching/learning of English at high school level. As a result, the research was carried out with the high school students learning English as the foreign language. With the consideration of literature summed up above, the main goal of this study is to examine perception of learner autonomy in high school students learning English as foreign language. Within this purpose, students' autonomy perception were examined considering such variables as taking part in social activities, grade, gender, type of school, and parents' education level.

2. Method

As the information is collected without changing the environment and it is aimed to describe the event as it exists, this research was designed with descriptive survey model. The research population consists of 16196 students studying at state high schools at 2015-2016 academic year in Nilüfer, Bursa. The sample involving 378 students was constituted by using the technique of proportional categorized illustration.

Autonomy Perception Scale developed by Bayat (2007) and a personal information form were utilized as data collection tools. The scale is composed of 38 five-point Likert-type items and 4 sub-dimensions in total; Namely; taking responsibility of language learning (17), performing English activities out of school (7), use of metacognitive strategies (9), and associating the language being learnt with real life (5). For the construct validity of the scale, exploratory factor analysis was conducted by Bayat (2007), and for the internal consistency reliability, the Cronbach Alpha coefficient was calculated as .90 for the whole scale. Perception of learner autonomy in high school students learning English as foreign language is depicted with arithmetic mean scores and standard deviations. As for the comparisons between the groups, t-test, one way analysis of variance and Scheffe multiple comparison test were applied.

3. Findings, Discussion and Results

According to the findings obtained in the research, the students' levels of autonomy perception were moderate. While students were not independent in associating language being learnt with real life they were independent in using metacognitive strategies in

language learning. High school students were also independent in performing English activities out of school and taking responsibility of language learning. According to the results for the t-test, statistically significant differences were not found but male students were little more independent than females. Statistically significant differences in favour of male students were found between male and female students' views only on the sub-dimensions of associating the language being learnt with real life and performing English activities out of school and thus it was concluded that male participants were more independent than the female ones on these two sub-dimensions of the scale. High school students' autonomy perception significantly differed based on the variable of taking part in social activities. As students take part in social activities their autonomy increases, too. The ANOVA results for the APS scores according to the grade level exhibit that statistically significant differences hold largely between twelfth graders and the eleventh graders. High school students' autonomy perception significantly differed depending on their school type. While the students in science high schools have the highest scores, the students in religious vocational high schools have the lowest scores. According to ANOVA results, there is significant difference between the arithmetic mean scores of high school students regarding autonomy perception by parents' education level. When the parents have higher level of education, the students' perception of autonomy also increases.